

נבואה:

עמוס א 3-1

עמוס נולד (כנראה) בתקופה שבממלכת יהודה. הוא היה "נוקד" = רועה צאן או בעל עדרי צאן. ה' השואג מירושלים מודיע לחוטאים על סופם הקרב כמו שאריה שואג כדי לאותת על כוונתו לצאת לטרף.

עמוס ד' 1-11

<p>פסוקים 1-3: נבואת תוכחה לנשות ממלכת שומרון</p> <p>קבלו את המסר של דבר ה' (=את המסר של נבואה זו), אתן, הנשים השמנות והעשירות (מחמאה? כינוי גנאי?) שחיות בשומרון, = קהל היעד: של הנבואה - נשות העשירים בשומרון אתן שמנצלות כוח לרעה, שוברות ומרסקות את האביונים מבחינה כלכלית (ע"י הטלת קנסות - לקיחת מזון של עניים) בגלל פיגור בתשלומי ההלוואה), אתן שולחות את בעליכן להביא עוד ועוד יין לתענוגותיכן ובכך גורמות בעקיפין לסבל מיותר לעניים. (הן "לא מלכלכות" את הידיים שלהם (=כמו אחאב בכרם בבות)) דיון: האם יש "שליח לדבר עבירה"? האם גנב יכול להגיד שהוא פטור מעונש כי הוא רק ה"שליח"?.. הנביא מאשים גם את השולח למרות שרק השליח הוא האשם ה"מייד" והיחיד מבחינה ההלכה. שימו לב "לפערים החברתיים-כלכליים" לדעת עמוס הם "ריקבון" שיהרוס את ממלכת שומרון מבפנים!!</p>		<p>1. שמעו הדבר הזה, פרות הבטן אשר בקר ש'מרון, הע' שקות דלים, הר' צצות אביונים; הא' מר'ת לאד' יניהם, הביאה ונשתה</p>
<p>ה' נשבע בשמו הקדוש = הגזירה לא תשתנה/ה' לא יסלח כי נשבע בשם ה' למה נשבע? 1. ה' יודע שהם לא יקשיבו לנבואה ולא יחזרו בתשובה כי הם עם קשה עורף 2. ה' לא מתכוון לסלוח בגלל שעברו כל גבול = גמול מצטבר 3. ה' יודע שהם לא יחזרו בתשובה כי הם עם קשה עורף 4. ה' יודע שהם לא יחזרו בתשובה כי הם עם קשה עורף 5. ה' יודע שהם לא יחזרו בתשובה כי הם עם קשה עורף</p>	<p>. נשבע ה' בקדשו, כי הנה ימים באים עליכם; ונשא אתכם בצנות, ואחריתכן בסירות דוגה.</p>	
<p>אתן תצאנה מן העיר דרך הפרצים והחורים שבחומה / תפוצו לכל מיני כיוונים כל אחת תברח לכיוון אחר, אבל האויב יתפוס אתכן, ויקח אתכן לגלות = גמול קיבוצי. (הרמון-מילה יחידאית)</p>	<p>3. ופרצים תצאנה, אשה נגדה; והשלכתנה ההרמונה,</p>	
<p>פסוקים 4-11: נבואת תוכחה לכל העם על דרכי הפולחן</p>		
<p>הנביא פונה אל העם בלעג/אירוניה: בואו אל המקדש בבית אל והמשיכו לפשוט שם, כמו מורה שאומר לתלמיד באירוניה "תמשיך! תמשיך להפריע בשיעור!" וכמו שאליהו אמר לעם בכרמל "ואם הבעל הוא האלוהים לכו אחריו" למרות שאינו התכוון לעודד עבודה זרה הביאו את הקרבנות (מהחי) ומעשרות (מהצומח) שלכם ותרגישו "טובים" בעיני עצמכם. הנביא יוצא נגד עמדת העם - נגד העדת הפולחן על פני המוסר. תזכורת: במל"א י"ב סופר שירבעם הציב בבית אל את אחד משני עגלי הזהב שבנה לביסוס שלטונו</p>	<p>4. ב'או בית-אל ופשוטו, הגלגל הרבו לפשע; והביאו לב'קר זבחים, לשל'שת ימים מעשר תיכם,</p>	
<p>המשיכו בסוגי הפולחן הדתי השונים תוך כדי שחיתות ערכית ומוסרית כי ככה אתם, בני ישראל, אוהבים לעשות "לשלם" במקום להתנהג טוב.</p>	<p>5. וקטר מחמץ תודה, כי כן אהבתם בני ישראל,</p>	
<p>ואני, ה', הענשתי אתכם ברעב כבד [שבגללו השיניים שלכם נקיות ממזון] = מידה כנגד מידה. בכל הערים שלכם, ובחוסר לחם בכל מקומות היישוב שלכם, = כפילות של מילת ההגזמה "כל". פזמון חזר: אבל אתם לא חזרתם בתשובה ולא תיקנתם את התנהגותכם.</p>	<p>6. וגם-אני נתתי לכם נקיון שיניים, בכל-עריכם, וחס'ר לחם, בכל מקומותיכם; ול-א-שבתם עדי נאם-ה'.</p>	
<p>ואני, ה', גרמתי גם שלא יהיה לכם גשם = לכאורה גמול קיבוצי כדי שיבינו שזה נס/התערבות על טבעית (ולא צירוף מקרים) הבצורת לא תהיה גורפת בכל הארץ אלא באופן מפליא בחלק מהמקומות כן ובחלק מהמקומות כן ירד גשם (כלומר גמול אישי). תזכורת: בצורת זה בדר"כ העונש הצפוי על כל עבודה זרה (ולא רק על אמונה באל הגשם/בעל) במקרה זה, זה מידה כנגד מידה על "הביאה ונשתה"</p>	<p>7. וגם אני מנעתי מכם את-הגשם, והמטרתי על-עיר אֶחָת, ועל-עיר אֶחָת ל'א אמטיר; חלקה אחת תמטר, וחלקה אשר-ל-א-תמטיר עליה תיבש.</p>	
<p>[בגלל המחסור בגשמים] נדדו תושבי ערים מעיר לעיר בחיפוש אחרי מי שתייה, אבל לא היו מספיק מים לכולם, ולמרות זאת לא חזרתם בתשובה ולא תיקנתם את התנהגותכם. תזכורת: להיות נע ונד/נדודים/גלות=עונש.</p>	<p>8. ונעו שתיים של'ש ערים אל-עיר אֶחָת, לשתות מים ול'א ישבעו; ול-א-שבתם עדי, נאם-ה'.</p>	
<p>גרמתי למחלות הפוגעות בתבואה, הכרמים ומטעי התאנים והזיתים - יאכל הארבה,</p>	<p>9. הכיתי אתכם, בשדפון ובריקון-- כרמיכם ותאניכם וזיתיכם, י'אכל הגזם; ול-א-שבתם עדי, נאם-ה'.</p>	
<p>הבאתי עליכם את מחלת הדבר, כמכת הדבר שהייתה במצרים, גרמתי שלחמים שלכם י'הרגו, והסוסים שלכם י'לקחו בשבי, הפצתי את ריח ריקבון הגופות השקפה היסטוריוסופית דתית: ה' אל המלחמות. הנצחונות/הפסדים בגללו. הגויים הם מכשיר בידי ה' להעניש את עם ישראל (=כמו בנאום רבשקה!!)</p>	<p>10. שלחתי בכם דבר, בדרך מצרים-- הרגתי בקרב בחוריקם, עם שבי סוסיכם; ואעלה בא'ש מחניכם, ובאפכם, ול-א-שבתם עדי, נאם-ה'.</p>	
<p>גרמתי לכם חורבן גדול, כפי שהיה בסדום ועמורה-מטרת ההשוואה להדגיש את חומרת החטאים (לכן תקבלו אותם עונשים), והיו רק ניצולים בודדים, כמו ענף עץ שרוף/מפוחם שהצליח להינצל מן האש, שימו לב: העונשים במגוון תחומים-כלכלי (רעב), בטחוני(גלות/חורבן), חברתי/מדיני(גלות). שימו לב: 5 פעמים יש את הפזמון החוזר - מספר סמלי/סמבולי/טיפולוגי שימו לב למבנה הספרותי: העונשים בנויים מקל אל הכבד. שימו לב: חלק מהעונשים מנוסחים בלשון עבר = "עבר נבואי" - מדגיש את וודאות העונש שימו לב: לקהל היעד בכל נאום/נבואה. (נשות עשירי שומרון/כל העם).</p>	<p>11. הפכתי בכם, כמהפכת סד'ם ועמ'רה, ותהיו, כאוד מצל משרפה; ול-א-שבתם עדי, נאם-ה'.</p>	

פסוקים 21-25: נבואת תוכחה על עיסוק בפולחן במקום עיסוק בבניית חברה מוסרית	
21. שְׁנֵאתִי מְאֹסֶתִי, חֲגִיכֶם; וְלֹא אֶרְיַח, בְּעֶצְרוֹתֵיכֶם.	ה' שונא את קורבנות החגיגה שמקריבים לו בחגים. ה' לא יקבל את ריח הקטורת שמקטירים לו (שורפים צמחים שמפיצים ריח נעים. במועדים ש"נעצרים" ו"שובתים" ממלאכה לכבוד ה' (כגון, שמיני עצרת בסוף חג סוכות, שביעי של פסח ושבועות). = העדפת המוסר על פני הפולחן
22. כִּי אִם-תַּעֲלֶה-לִי עֲלוֹת וּמִנְחַתֵיכֶם, לֹא אֶרְצֶה; וְשָׁלֵם מְרִיאֵיכֶם, לֹא אֶבִּיט.	עולה =קורבן מהחי שנשרף כל כולו על גבי המזבח מנחה =קורבן מהצומח שלם מריאכם=פרים שמובאים כקורבן "שלמים"=קורבן שאוכלים אותו הכוהנים והבעלים של הקורבן כדי לעשות "שלום" בינם לבין ה'. לא אביט=לא מעניין אותי
23. הִסַר מְעָלִי, הַמִּזְבֵּחַ; וְזָמַרְתָּ נְבִלָיִךְ, לֹא אֶשְׁמַע.	ה' לא מעוניין להקשיב לשירה של הלויים במקדש ולא לנגינת הלויים במקדש.
24. וַיִּגַּל כְּמִים, מִשְׁפֵּט וּצְדָקָה, כְּנַחַל אֵיתָן.	ה' מעדיף את המוסר על פני הפולחן . שיהיה משפט וצדק יציפו/ימלאו את כל הארץ, באופן קבוע וחזק כמו נחל שזורם כל השנה שימו לב: חזרה על מילת השלילה "לא" . מבנה של 1+x
25. הַזְבָּחִים וּמִנְחָה הַגִּשְׁתֶּם-לִי בַמִּדְבָּר, אֲרָבָעִים שָׁנָה--בֵּית יִשְׂרָאֵל.	שאלה רטורית האם בימי הנדודים במדבר הקרבתם לי קרבנות? האירוע/תקדים היסטורי הנרמז: יציאת מצרים. קושי: סתירה ה' כן ציווה על הקרבת קורבנות במשכן שהיה במדבר. פתרון: הקורבנות לא היה הדבר העיקרי אלא שולי. זה נועד לספק להם את הדחף לבצע פולחן ובעיקר נועד לגרום להם לעשות חושבים כדי לחזור בתשובה (בזמן שרואים שבעל החיים מת וזה מה שהם היו צריכים לעבור כי עברו על מצוות ה'). הקורבן הוא לא היה המטרה אלא רק אמצעי.
פסוקים 26-27: עונש גלות	
26. וּנְשֵׂאתֶם, אֶת סִכּוֹת מַלְכְּכֶם, וְאֵת, כִּיּוֹן צְלִמֵיכֶם-- כּוֹכַב, אֶל הַיָּם, אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם, לָכֶם.	עונש קיבוצי: גלות. תקחו איתכם את הפסלים שלכם את סיון/כיון/כוכב-שמות של פולחנים של עבודה זרה
27. וְהִגַּלְתִּי אֶתְכֶם, מִהַלְאָה לְדַמְשֶׁק׃ אָמַר ה'-צְבָאוֹת, שָׁמָּה.	27. עונש קיבוצי: גלות. רחוק יותר מהעיר דמשק= תפיסה/השקפה דתית -ה' אל אוניברסאלי . ה' צבאות= תפיסה היסטוריוסופית -ה' אל המלחמות. הנצחונות/הפסדים בגללו
שימו לב לשימוש בחושים (ראיה, ריח, טעם, שמיעה) ולרגשות (שנאתי, מאסתי, ארצה)= האנשה . שימו לב לניסוח: חגיכם/מנחותיכם= בגוף שלישי רבים =בשבילכם זה לא בשבילי. לא מדבר אליי.	

אתר מומלץ לתרגילים: <http://tracks.roojoom.com/r/74984>

ט.ל.ח. (=טעות לעולם חוזר-בו). הערות/הארות/תודות יתקבלו בברכה לווטס-אפ: 0544323437

ישעיה א:

פסוק 1: כותרת ספר ישעיהו	
1	<p>חזון, ישעיהו בן-אמוץ, אשר חזה, על-יהודה וירושלם-- בימי עזיהו יותם אָחֵז יחזקיהו, מלְכֵי יהוּדָה</p> <p>היינו מצפים לפירוט רב יותר של תהליך הקדשתו של ישעיה לנביא. (זה יקרה רק בפרק ו' (לא לבגרות...)) פרק זה הוא מעין תוכן עניינים ליתר נבואותיו בספר – דבר שמסביר את הקפיצות מנושא לנושא.</p>
<p>הנבואה של ישעיה בן אמוץ, ("ח.ז.ה" הוא שורש מנחה בפסוק) שניבא על ממלכת יהודה ("חזה" = "ראה". הנבואה היא במראה חלום), בתקופת המלכים עוזיה, יותם, אחז וחזקיה – מלכי יהודה תזכורת: בספר מלכים-ב' י"ט המלך חזקיה פונה לנביא ישעיה בבקשת עזרה, לאחר נאום רשבה-בעקבות מסע סנחריב בשנת 701- (מל"ב י"ח).</p> <p>על יהודה=ממלכת יהודה בכללותה, ועל ירושלים=ירושלים בפרט/בעיקר. (א) כי היא העיר היחידה ששרדה את מסע סנחריב. (ב) היא עיר הבירה. לב האומה. כמו שמטפלים בכל הגוף בתאונה אבל בעיקר בלב.</p>	

פסוקים 2-4: עם ישראל חוטא בכפיות טובה	
2	<p>שמעו שמים והאזיני ארץ, כי ה' דבר: בנים גדלתי ורוממתי, והם פשעו בי</p>
3	<p>ידע שור קנהו, וחמור אבוס בעליו; ישׁרָאֵל לֹא יָדַע, עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנֵן</p>
4	<p>הוי גוי חטא = עם פגד עון = זרע מרעים = בנים משחיתים; = עזבו את-ה' = גזרו אחרו.</p>
<p>שמים וארץ, הם איתני הטבע הנצחיים, שהיו עדים בברית שכרת משה עם העם אני, ה', גידלתי בנים וטיפחתי אותם=עשיתי לכם טוב אך אתם חטאתם כלפיי=עשיתם רע=תכונת אופי שלילית-כפיות טובה.</p> <p>אפילו שור מכיר את האדם שקנה אותו-ומתנהג אליו בהתאם אפילו החמור יודע לזהות את האבוס של בעליו ולהודות לבעליו על כך אבל עם ישראל איננו יודע ואיננו מבין [שה' הוא אלוהיו]=כפוי טובה. אגב, המקרא בד"כ מדמה את הגויים לבע"ח ולא את היהודים... זו עקיצה בתוך עקיצה – בקיצור – אירוניה!</p> <p>הוי (= קריאת צער)! אתם עם שחטאיו כבדים וחמורים, אתם בנים שעזבו את ה' ומשחיתים את דרכם, ביזיתם וחיללתם את כבוד ה' והתרחקתם [ממנו]. אמצעי סגנוני/רטורי: תקבולת נרדפת.</p>	

פסוקים 5-9: ממלכת יהודה חרבה בגלל מסע סנחריב, ורק ירושלים ניצלה מהחורבן	
5	<p>על מה תכו עוד, תוסיפו סרה; כל-ראש לחלי, וכל-לבב דני.</p>
6	<p>מפך-רגל ועד-ראש אין-בו מתם, פצע וחבורה ומכה טריה; לא-זרו ולא חפשו, ולא רככה בשמן</p>
7	<p>ארצכם שממה, עריכם שלכם שרופות, עם זר אוכל את יבול אדמתכם והופך את ארצכם לשממה.</p>
8	<p>ונותרה בת-ציון כסכה בכרם; כמלונה במקשה, כעיר נצורה</p>
9	<p>לולי ה' צבאות, הותיר לנו שריד כמעט-כסדם היינו, לעמך דמינו</p>
<p>איזה איבר בגופכם עדיין אפשר להכות כדי להעניש אתכם כדי שתפסיקו לחטוא? ראשכם ולבכם כבר חולים וכואבים. כפילות על מילת ההגזמה "כל". מוטיב ה"מכה" משמש אצל ישעיה כדימוי למכת הגלות.</p> <p>מכף רגל ועד ראש=ניגודים=מקצה לקצה=כל הגוף (העם/מדינה) פצוע(ה) ומוכה, והפצעים אינם זוכים לטיפול רפואי בגלל שאין מי שידאג לכם כי ה' נטש אתכם בגלל חטאיכם – אך אתם לא מבינים/לא לומדים לקח=קשי עורף.</p> <p>ארצכם שוממה, הערים שלכם שרופות, עם זר אוכל את יבול אדמתכם והופך את ארצכם לשממה.</p> <p>רק ירושלים ניצלה מחורבן ממסע סנחריב שהחריב בשנת 701- 46 ערים בצורות כולל לכיש. ירושלים בודדה כמו סוכה רעועה חלשה ונטושה בתוך כרם אחרי שקטפו כבר את כל הענבים. כמו מגורי השומר בשדה לאחר שסיימו לקצור.</p> <p>ה' צבאות=אל המלחמות=תפיסה היסטוריוסופית דתית שהניצחונות הם בגלל ה'. אילולא השאיר ה' שרידים מעטים מאתנו, היה גורלנו כגורל סדום ועמורה, שחרבו כליל. מטרת ההשוואה באמצעות האיזכור של האירוע ההיסטורי-של החרבת סדום ועמורה, היא להדגיש את חומרת החטא והעונש. היינו מצפים מ"שארית הפליטה" שתפיק לקח ממה שקרה לכל השאר. זה לא קרה ☹️ כפי שיתואר בהמשך גם הניצולים לא למדו לקח.</p>	

פסוקים 10-17: עקרון העדפת המוסר על פני הפולחן	
<p>הקטע הבא דן בדרך הרצויה בעיני ה' לעומת הדרך הרצויה בעיני העם</p>	
10	<p>שמעו דבר-ה', קציני סדם; האזינו תורת אלהינו, עם עמך.</p>
11	<p>למה-לי רב-זבתיכם לאמר ה', שבעתי עלות אילים וחלב מריאים (=פריים) ודם פרים וכבשים ועתודים (=תיישים), לא חפצתי.</p>
<p>איני צריך את קורבנותיכם הרבים, אמר ה', זבח=שלמים=קורבן שהבעלים והכהן אוכלים ממנו. עולות=קורבנות הנשרפים לגמרי על המזבח. חלב = שומן. (זה לא חלב זה לא milk) לא חפצתי. (לא=מילת שלילה) עקרון העדפת המוסר על פני הפולחן.</p>	

12	כי תבאו, לראות פני-- מי-בקש זאת מידכם, רמס חצרי .	כאשר אתם עולים לרגל בזמן החגים להראות לפניי בבית המקדש, מי ביקש זאת מכם? הרי אתם רומסים ומשחיתים ברגליכם את חצרות בית ה'. אמצעי ספרותי: שאלה רטורית+אירוניה! ה' הרי כן ציווה אותנו לעלות לרגל. המסר: ה' מבקש מאיתנו לכבד אותו בהיעדרותנו!!! קושי דתי: אפשר לראות את פני ה'? פתרון: זו האנשה . המסר: להרגיש בנוכחותו.
13	לא תוסיפו , הביא מנחת-שן (ריח ה)קטרת תועבה היא לי; חדש ושבית קרא מקרא , לא-אוכל און ועצרה .	הפסיקו להביא קורבנות מנחה (קורבן מהצומח) קורבנות חסרי ערך, ריח הקטורת (מצמחים שמעלים עשן עם ריח נעים) שאתם מעלים לכבודי שנוא עליי (וכך גם) טקסי ראש חודש שלכם , השבתות והחגים שלכם בהם אתם קוראים בתורה לא סובל את הפשעים שלכם ולא את האספות שלכם (לכבודי).
14	חדשיכם ומועדיכם , שגאה נפשי, היו עלי לטרח; ולאיתי נשא .	את (חגיגות) ראשי החודשים שלכם והחגים שלכם אני שונא ומואס בהם, הם מטרד ומעמסה בשבילי, איני יכול לסבול אותם. ה' מדבר בגוף שני רבים כדי להדגיש שזה לא שייך לו ולא מעוניין בכך.
15	ובפרשכם פפיקם, אעלים עיני מכם גם כן-תרבו תפלה, אינני שמע ; ידים, דמים מלאו .	וכאשר אתם מרימים את כפיכם בתפילה אליי, אני אתעלם מכם, וגם כאשר תתפללו הרבה, לא אשמע לתפילתכם, (כי) ידיכם הפרושות אלי מלאות בדם של קורבנות חפים מפשע (= חטאים חברתיים). = עקרון העדפת המוסר על פני הפולחן .
16	רחצו, הוזכו הסירו רע מעלליכם, מנגד עיני: חדלו, הרע .	הדרישה של ה' : רחצו והתנקו ממעשיכם הרעים ומהדם שבידיכם, טהרו את עצמכם, הרחיקו את מעשיכם הרעים ממול לעיני, הפסיקו לעשות רע.
17	למדו היטב, דרשו משפט, אשרו חמוץ; שפטו ותום, ריבו אלמנה = כלל = ופרטיו	הרגילו עצמכם לעשות מעשים טובים, עשו מעשי צדק ומשפט, חזקו את הנגזל, ריבו=שפטו בצדק את היתום והאלמנה=שפטו בצדק גם את האוכלוסיות החלשות שקל ומפתה לרמות אותם כי אין להם גבר/אבא שיגן עליהם בעולם פטריאכלי של אז.

פסוקים 18-20: ה' מציע לעם תיקון וחזרה בתשובה		
18	לכו-נא וננקה, יאמר ה'; אם-יהיו חטאיכם כשנים כשלג ולבינו, אם-תאדימו כתולע כצמר יהיו .	עד כאן היתה נבואת זעם/פורענות. כעת הנביא עובר לנבואת נחמה/שלום: בואו ראו, אומר ה', אפילו אם החטאים שלכם אדומים כְּתולעת(שְׁנֵי אדומה)- הם יכולים להלבין כמו שלג וכמו צמר לבנים. = הגורל בידנו!
19	אם-תאבו ושמעתי--טוב הארץ, תאכלו .	תנאי: אם תרצו לשמוע [בקול ה'] - תוצאה: תזכו לאכול מטוב הארץ.
20	ואם-תמאנו, ומריתם--חרב תאכלו	אך אם תסרבו לשמוע ותמרו את פי ה' -יהיה חורבן- גמול קיבוצי .
הניסוח הכפול של " תנאי ותוצאה " באופן של " ישר והפוך " (= ניגודים) נועד להדגיש את המסר שבכל מקרה הכל יקרה לפי רצון ה'. שימו לב לשימוש בחמשת החושים גם בפסוק 15 (לא אביט, לא אשמע, לא אריח, לא אטעם) וגם בפסוקים 18-20 ישעיה מתפקד לא רק כמי שמהיר מפני עושים עתידיים אלא כמי שמנסה להחזיר בתשובה את העם כדי למנוע את העונש.		

פסוקים 21-25: המנהיגות בירושלים מושחתת, וה' יעניש אותה		
21	איכה היתה לזונה, קרחה נאמנה; מלאתי משפט, צדק יליו בה--ועתה מרצחים .	שאלה רטורית: איך/כיצד עיר שהייתה נאמנה לה' נעשתה דומה לזונה בוגדנית?!! בעבר הייתה ירושלים מלאה במשפט צדק, ועתה היא מלאה ברוצחים. אמצעי רטורי: השוואה ניוודית לעבר.
22	כספך, הנה לסיגים; סבאך, מהול במים .	הכסף בירושלים מעורב בפסולת ואינו טהור, היין שלכם מהול במים= הונאה .
23	שריך סוררים, וחברי נגבים--בלו אהב שחד, ורדף שלמנים	שרי ממלכת יהודה - מושחתים. כולם מתחברים לגנבים ואוהבים ורודפים אחרי תשלומי שוחד.
24	לכן... אנחם מצרי, ואנקמה מאויבי .	לכן ה' אמר: אנקום באויביי (=במנהיגות המושחתת ובחוטאים בירושלים). ה' מגדיר את החוטאים ואת הפוגעים בחלשים בחברה כאויבים שלו!
25	ואשיבה ידי עלני, ואצרח פבר סיגני; ואסיכה, כל-בדילך .	אעניש אותך, ירושלים, ואטהר אותך מהפסולת (=מהחוטאים) שבו. כמו שמזקקים כסף - ע"י שריפה שלו בכור היתוך. החורבן יטהר את ירושלים מחוטאים. העונש הוא לא מטרה. הוא כלי.

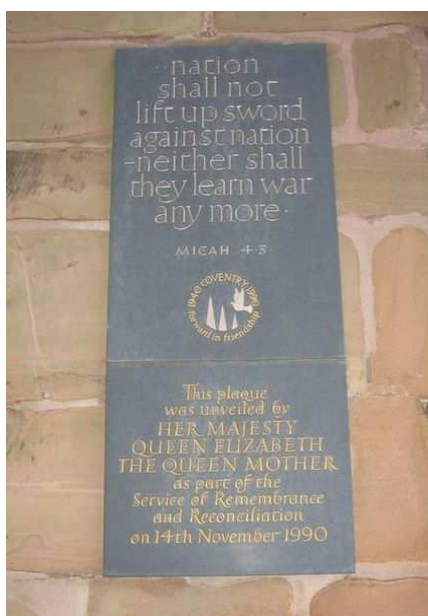
פסוקים 26-27: ה' ישיב את השופטים, וירושלים תינצל בזכותם		
26	ואשיבה שפטיך כבראשנה, ויעציד כבתחלה; אחרי-כן, יקרא לך עיר הצדק-קרחה נאמנה	שוב הנביא חוזר לנבואת נחמה/שלום... הוא מדבר מדם ליבו על העונשים אך כל הזמן משתוקק למצב הטוב שישורר בעתיד: אחזיר את השופטים והיועצים הטובים שהיו לך בעבר, ואחר כך יוכלו לקרוא לך שוב פעם עיר הצדק קרחה נאמנה.
27	ציון, במשפט תפדה; ושביה, בצדקה .	ירושלים ותושביה יינצלו רק באמצעות משפט צדק ולא קורבנות ולא כח צבאי .
לא ברור האם זו נבואה לאחרית הימים ("ימות המשיח") או נבואה לימים שלאחר עונש החורבן (נבואה לטווח הקרוב).		

פסוקים 28-31: החוטאים בעבודה זרה ייענשו	
28	וְשָׁבַר פְּשָׁעִים וְחַטָּאִים, יַחְדָּו; וְעֲזָבֵי ה' יָכְלוּ .
29	כִּי יִבְשׁוּ, מְאִילִים אֲשֶׁר חִמְדָּתָם;
30	כִּי תִהְיוּ, כְּאֵלֶּה נִבְלָת עֲלֵהָ; וּכְגֵנָה, אֲשֶׁר-מִים אֵין לָהּ .
31	וְהָיָה הַחֶסֶד לְנִעְרָת, וּפְעָלוֹ לְנִיצוּץ; וּבְעָרוֹ שָׁנִיחַם יַחְדָּו, וְאֵין מִכְבָּה.
שאלה: האם ישעיה רומז על חורבן בית המקדש, יהודה ירושלים – אירוע שיתרחש לאחר מותו – בשנת 586-???? לכאורה הוא מדבר על עונש שיבוצע בשטח ישראל ולא בגלות, אך הביטוי "שביה" בפסוק 27 רומז על שיבה מגלות.	

ישעיה ב' 1-4

פסוקים 1-4: נבואה על אחרית הימים	
1	הַדְּבָר אֲשֶׁר תִּזְהַ , יִשְׁעִיחוּ בֶן-אֲמוּץ, עַל-יְהוּדָה, וִירוּשָׁלָּם.
2	וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, כִּכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית-ה' בְּרֹאשׁ הַהָרִים, וְנִשְׂאָ , מִגְבְּעוֹת; וְנִהְרָו אֱלֹיו, כָּל-הַגּוֹיִם
3	וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים, וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל-הַר-ה' אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, וְיִרְנוּ מִדְרָכָיו, וְנִלְכְּה בְּאַרְחֻתָיו: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹכָה, וְדָבַר-ה' מִירוּשָׁלָּם
4	וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם, וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים; וְכַתְּתוּ חֲרֻבוֹתֵם לְאֲתִים, וְחִנִּיתוּתֵיהֶם לְמִזְמְרוֹת-לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חֲרָב, וְלֹא- יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה

אמן!

פסוקים 1-15: ירמיהו קורא לעם לשוב לדרך ה'	
1	<p>הַדְּבַר אֲשֶׁר הָיָה אֶל-יְרֵמְיָהוּ, מֵאֵת ה' לֵאמֹר.</p> <p>דבר ה' = נבואה דיבור = מלשון "הדברה"</p> <p>הדיבור "הורג" את הרעיון הגדול שיש ב"תמונה" המלאה שהנביא רואה בעיני רוחו/מחזה/חלום/נבואה. (אלף מילים שוות פחות מתמונה אחת). כל דיבור "מקטין". שיחה = מלשון-שיח (משהו נמוך) מילה = מלשון-למול (לחתוך). ראו גם: גילוי וכיסוי בלשון / ח.נ. ביאליק.</p> <p>http://benyehuda.org/bialik/article02.html</p> <p>הנבואה שנאמרה אל ירמיהו מאת אלוהים – וכך נאמר בה:</p>
3	<p>עָמַד, בְּשַׁעַר בַּיִת ה', וְקִרְאתָ שָׁם, אֶת-הַדְּבַר הַזֶּה; וְאָמַרְתָּ (ל) כָּל-יְהוּדָה הַבָּאִים בְּשַׁעְרֵי הָאֵלֶּה, לְהַשְׁתַּחֲוֹת, לְה'.</p> <p>כה-אמר ה' צבאות, אלקי ישראל, היטיבו דרכיכם, ומעלליכם; ואשכננה אתכם, במקום הזה</p> <p>כך אמר ה' צבאות = השקפה היסטוריוסופית דתית – ה' הוא אל המלחמות. התנאי: עליכם לתקן/לשפר את ההתנהגות שלכם התוצאה: אז אתן לכם לחיות במקום הזה</p>
4	<p>אל-תבטחו לכם, אל-דברי השקר לאמר: היכל ה' היכל ה', היכל ה' הִמָּה</p> <p>אל תסמכו על נבואות השקר, שלפיהן הבניינים האלה הם מקדש ה' (ולכן לא יקרה לכם שום דבר רע כי לא "הגיוני" שה' יהרוס לעצמו את הבית שלו). ירמיה חוזר 3 פעמים באירוניה על דברי השקר "זה היכל ה'! זה לא יכול להיות"</p>
5	<p>כִּי אִם-הִיטִיב תִּיטִיבוּ, אֶת-דְּרָכֵיכֶם וְאֶת- מַעַלְלֵיכֶם: אִם-עָשׂוּ תַעֲשׂוּ מִשְׁפָּט, בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ.</p> <p>התנאי (שלא יקרה לכם דבר רע) הוא: שתתקנו את התנהגותכם ואת מעשיכם הרעים, ותעשו משפט צדק בין האנשים.</p>
6	<p>גֵּר יָתוֹם וְאֶלְמָנָה, לֹא תַעֲשֶׂקוּ, וְדָם נָקִי, אַל-תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִלְכוּ לְרַע לָכֶם</p> <p>אל תנצלו את הכוח שלכם לרעה נגד החלשים בחברה – גר=אדם גוי שגר בארץ ואין לו קרקע שירש מהוריו ולכן קשה לו בחברה חלקאית היתום והאלמנה=ללא הגבר היה קשה להסתדר בחברה פטריארכלי (גברית) – אל תרצחו חפים מפשע, ואל תעבדו לאלילים – כי כל זה הוא לרעתכם ומזיק לכם.</p>
7	<p>וְשָׁכַנְתִּי אִתְּכֶם, בַּמָּקוֹם הַזֶּה בְּאֶרֶץ, אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבוֹתֵיכֶם: לְמִן-עוֹלָם, וְעַד-עוֹלָם</p> <p>אם תעשו כדברי ה' תזכו להמשיך לגור במקום הזה המילה המנחה מקום מופיעה בתיאור המעשה והגמול = מידה כנגד מידה השקפה היסטוריוסופית דתית – ה' הוא אל המלחמות – בזכותו קיבלנו את א"י = ניגודים = מקצה לקצה = לתמיד-לכל הזמן (שלא תחטאו)</p>
8	<p>הִנֵּה אַתֶּם בְּטֹחִים לָכֶם, עַל-דְּבַרֵי הַשֶּׁקֶר-- לְבַלְתִּי, הוֹעִיל.</p> <p>אבל במקום לעשות כדבריי, אתם סומכים על נבואות השקר של נביאי השקר, שאין בהן תועלת</p>
9	<p>הַגֵּב רֶצַח וְנָאֹף, וְהִשְׁבַּע לְשֶׁקֶר וְקִטֵּר לְבַעַל; וְהִלַּךְ, אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים</p> <p>הנביא שואל שאלה רטורית, כדי למשוך את תשומת ליבם, ולהדגיש כמה הם לא הגיוניים: האם אתם חושבים שאתם יכולים לעבור על עשרת הדברות על הברית הבסיסית עם ה' - לגנוב, לרצוח, לנאוף, להישבע שבועת שקר, לעבוד לאלילים כנעניים (לבעל) וְלְאֱלִילִים שאינכם מכירים</p>
10	<p>וּבָאתֶם וְעַמְדַתֶּם לִפְנֵי, בַּבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא-שְׁמִי עָלָיו,</p> <p>ואחרי כל זה אתם באים ועומדים לפני ה' בתוך בית המקדש, ששם ה' נקרא עליו</p>

	נְאֻמְתָּם, נְצַלְנוּ?!	<p>(בית ה'), ואתם אומרים שאם אתם במקדש – תינצלו מעונש?!</p> <p>הערה: רק השם של ה' נמצא במקדש ולא גופו כי אין לו גוף = השקפה דוֹיִטְרוֹנוֹמִיסְטִית (= של ספר דברים). זה בית לכבודו ולא למגורים שלו.</p>
11	<p>המַעֲרַת פְּרָצִים, הִנֵּה הַבַּיִת הַזֶּה --בְּעֵינֵיכֶם; גַּם אֲנִכִּי הִנֵּה רְאִיתִי, נְאֻם-ה'</p>	<p>הנביא שואל שאלה רטורית: האם בית המקדש, הוא בעיניכם כמו מערה / עיר מקלט שפושעים מסתתרים בה? ירמיה יוצא נגד התפיסה האלילית המתירה להיאחז ב"קרנות המזבח" כדי להינצל מעונש מוות. כי ראיתי בעצמי, שכך אתם חושבים. אלו הם דְּבָרַי, אני ה'.</p>
12	<p>כי לכו-נא, אל-מקומי אשר בשילו, אשר שכנתי שמי שם, בראשונה; וראו, את אשר-עשיתי לו, מפני, רעת עמי ישראל</p>	<p>הנביא מביא תקדים היסטורי לחזק את דבריו שה' יחריב את המקדש: תראו מה עשיתי כבר במשכן שהיה לי בשילה (לפני שנבנה בית המקדש), שהחרבתי אותו בגלל מעשיהם הרעים של בני ישראל.</p>

13	<p>וְעַתָּה, זַעַן עֲשׂוֹתְכֶם אֶת-כָּל-הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה-- וְאֲדַבֵּר אֵלֵיכֶם הַשֶּׁכֶם וְדַבֵּר, וְלֹא שִׁמְעֶתֶם,</p>	<p>ולכן, (=סיבה ותוצאה) מכיוון, (=סיבה ותוצאה) שעשיתם את כל המעשים הרעים האלה- שימוש ב"הגזמה" ואני ניסיתי לדבר אליכם שוב ושוב – ואתם לא הקשבתם = אתם קשי עורף וקראתי אליכם – ולא עניתם...</p>
14	<p>וְעֲשִׂיתִי לְבַיִת אֲשֶׁר נִקְרָא-שְׁמִי עָלָיו, וְלְמָקוֹם, אֲשֶׁר-נָתַתִּי לָכֶם וְלְאֲבוֹתֵיכֶם-- כְּאֲשֶׁר עֲשִׂיתִי, לְשִׁלּוֹ.</p>	<p>לכן אני אעשה לבית המקדש, ששמי נקרא עליו/שנבנה לכבודי וְלְמָקוֹם, שאתם סומכים עליו שיגן עליכם, את מה שעשיתי לבית ה' (למשכן) שבשילה המילים המנחות בית ומקום מופיעות בתיאור המעשה והגמול = מידה כנגד מידה</p>
15	<p>וְהִשְׁלַכְתִּי אֶתְכֶם, מֵעַל פְּנֵי, כְּאֲשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת-כָּל-אֲחֵיכֶם, אֶת כָּל-זֶרַע אֲפְרָיִם</p>	<p>מטאפורה/האנשה = לא רוצה לראות אתכם יותר מולי (בבית/ארץ שלי) = אשלח אתכם לגלות = גמול קיבוצי. תקדים היסטורי: גלות שומרון (-722) שימוש במילת ההגזמה "כל" (הוגלו רק 21290 ולא כל העם) העונש (חורבן המקדש וגלות בבל) יתרחש בשנת 586-</p>

פסוקים 16-20: ה' אוסר על ירמיהו להתפלל בעד העם		
16	<p>וְאֵתָּה אל-תתפלל בעד-העם הזה, ואל-תשא בעדֵם רְנָה וְתַפְלָה-- ואל-תפגע-בי: כי-אינני שמע, אתך.</p>	<p>ה' אומר לנביא לא לבצע את תפקיד הנביא ולא להתפלל שה' ירחם על העם. הוא חוזר 3 פעמים (על האנפורה/פתיח) "אל" כדי להדגיש את הדרישה שלו. (מילים נרדפות/תקבולת נרדפת: תתפלל=רינה=תפגע) הנימוק: כי לא אקשיב לך</p>
17	<p>הַאֲיִנְךָ רֹאֶה, מַה הִמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי יְהוּדָה, וּבְחֻצוֹתַי, יְרוּשָׁלַם</p>	<p>האם אתה לא רואה מה הם עושים בערים שבארץ יהודה וברחובות של ירושלים?</p>
18	<p>הבנים מְלַקְטִים עצים, וְהַאֲבוֹת מִבְּעָרִים אֶת-הָאֵשׁ, וְהַנְּשִׂים, לְשׁוֹת בְּצֶק; לַעֲשׂוֹת בְּנֵיִם לְמַלְכַת הַשָּׁמַיִם לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן, הַכְּעִסְנִי.</p>	<p>כל המשפחה מתאחדת נגד ה'. לא רק הילדים/הורים חוטאים אלא כולם. הבנים אוספים עצים, האבות מדליקים את האש, הנשים מכינות בצק, ואופות עוגות, ואת העוגות מגישים לאלילים (לשמש, לירח ולכוכבים). המניע לחטא: כדי להרגיז אותי</p>

<p>אלוהים שואל שאלה רטורית: האם הם חושבים שהם מרגיזים אותי? לא! את עצמם הם מכעיסים (מביאים על עצמם כעס על האסון שיבוא עליהם, ומביאים על עצמם גם בושה</p>	<p>האיתי הם מכעיסים, נאם-ה'; הלוא אתם, למען בשת פניהם.</p>
<p>הנה הכעס שלי עומד להישפך בכוח רב על המקום הזה, על בני האדם ועל בעלי החיים, על העצים ועל פירות האדמה, ואש הכעס שלי תבער ולא תיכבה המילים המנחות: אש, עץ, בער, מופיעות/נרמזות גם בתיאור המעשה (חטא) וגם בתיאור הגמול (העונש) = מידה כנגד מידה!</p>	<p>לכן הנה אפי נחמתי נתכת אל-המקום הזה, על-האדם ועל-הבהמה, ועל-עץ השדה ועל-פרי השדה; ובצרה, ולא תכבה.</p>
<p>פסוקים 21-24: ה' מתנגד לפולחן, לטקסים הדתיים, שהעם מקיים</p>	
<p>ה' מציע באירוניה לעם ישראל: הוסיפו את העולות (עולה היא קורבן שנשרף כולו על המזבח) ותזבחו אותם כמו זבחי שלמים (סוג שהמקריבים אוכלים ואז לפחות אתם תאכלו בשר.</p>	<p>21 כה אמר ה' צבאות, אלקי ישראל: עלותיכם ספו על-זבחיכם, ואכלו בשר.</p>
<p>לא ציוויתי על אבותיכם כשהוצאתי אותם ממצרים, להביא לי קורבנות של עולה וזבחים קושי מסוג סתירה: ה' כן ציווה להביא לו קורבנות כשיצאנו ממצרים פתרון: הוא לא התמקד בכך. זה היה שולי. (כי העם מאוד רצה) אך המטרה העיקרית היתה אחרת – שזה יגרום להם להזדעזע (מהדם) ולחזור בתשובה!</p>	<p>22 כי לא דברתי את-אבותיכם, ולא צויתים, ביום הוציא (הוציא) אותם, מארץ מצרים-- על-דברי עולה, וזבח.</p>
<p>אלא את הדבר הזה ציוויתי על אבותיכם: שמעו בקולי, מלאו את מצותי, ואז אני אהיה לכם לאלוהים, ואתם תהיו לי לעם, ותלכו בדרך שאני מצווה אתכם ואז יהיה לכם טוב. כלומר, תתנהגו בצורה טובה כמו בני אדם שיש להם אלוהים שרואה ומסתכל ומשגיח עליהם ולא זקוק ל"פיצוי" ל"קורבן" כדי להרגיש טוב</p>	<p>23 כי אם-את-הדבר הזה צויתי אותם לאמר, שמעו בקולי--והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם; ונהלכתם, בכל-הדרך אשר אצוה אתכם, למען, ייטב לכם.</p>
<p>אבל אבותיכם לא שמעו בקול ה', ולא הפנו את האוזן שלהם לכיוון מי שמדבר אליהם (לא הקשיבו), אלא הלכו לפי עצות רעות, לפי תכניות של לב קשה=קשי עורף. והתוצאה היא שהם הלכו לאחור=מטאפורה=נגד ה'. ולא לפנים=לא יחד איתו/לא בכיוון שלו=חטאו!</p>	<p>24 ולא שמעו, ולא-הטו את-אזנם, וילכו במעצות, בשררות לבם הרע; ויהיו לאחור, ולא לפנים.</p>

שימו לב, מפאת קדושת שם ה' נהוג לרשום את הסימון ה' במקום את שמו המפורש (אותיות: י, ה, ה, ה).

וכן, נהוג במסורת היהודית לומר ולרשום "אלוקים" במקום המילה "אלוהים".

אולם! כאשר מדברים על שופטים או "אלוהים אחרים" = אלילים – לא משתמשים במילה "אלוקים"!!

תזכורת: נא לפתור שאלות בגרות על ירמיה ז'

<http://tracks.roojoom.com/r/74984#/trek?page=3>

ירמיה כ"ה 1-14

<p>הדבר=הנבואה (שנתנה לירמיה) (ל)מי? מי קהל היעד? : "עם יהודה"=תושבי ממלכת יהודה מתי? בשנת 605- כשממלכת בבל עולה לשלטון (בקרר כרכמיש)</p>	<p>1 הַדְּבָר אֲשֶׁר-הָיָה עַל-יְרֵמְיָהוּ, עַל-כָּל-עַם יְהוּדָה, בְּשָׁנָה הַרְבֵּעִית, לַיהוֹנָקִים בֶּן-יְאִשָּׁיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה: הִיא, הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנִית, לְנְבוּכַדְרֶאצַּר, מֶלֶךְ בָּבֶל.</p>
<p>3 תְּכֹנֶנֶת הָאוֹפִי הַשְּׁלִילִית שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל: קשי עורף! (עקשנים שלא מקשיבים ולא לומדים לקח).</p>	<p>3 זֶה שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְּבַר-ה', אֵלֵי ; וְאָדָּבַר אֲלֵיכֶם אֲשֶׁר־יְדַבֵּר, וְלֹא שְׁמַעְתֶּם.</p>
<p>תפקיד הנביא: להחזיר בתשובה. מצלול: שבו. מדגיש את הקשר בין ה"תנאי" ל"תוצאה" בין ה"מעשה" ל"גמול". השקפה היסטוריוסופית-דתית: ה' אל המלחמות. הנצחונות בזכותו. בגללו קיבלנו את הארץ ולא בזכות הכוח הצבאי של יהושע בן-נון. אמצעי ספרותי: מקצה לקצה/ניגודים=לכל הזמנים-לנצח!</p>	<p>5 לְאָמַר, שׁוּבוּ-נָא אִישׁ מִדְּרָכּוֹ הַרְעָה וּשְׁבוּ עַל-הָאָדָמָה, אֲשֶׁר נָתַן ה' לָכֶם וְלְאֲבוֹתֵיכֶם-- לְמַן-עוֹלָם, וְעַד-עוֹלָם.</p>
<p>6 תְּכֹנֶנֶת הָאוֹפִי הַשְּׁלִילִית: כפויי טובה. (מתפללים לאלילים ולא לה' שהכניסם לארץ). התנאי והתוצאה: אם לא תחטאו אז לא תענשו.</p>	<p>6 וְאֶל-תִּלְכוּ, אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים , וְלֹא-תִכְעִסוּ אוֹתִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם , וְלֹא אֲרַע לָכֶם</p>
<p>יען=בגלל=קשר של סיבה ותוצאה/החטא ועונשו. ה' צבאות=ה' אל המלחמות=השקפה היסטוריוסופית דתית.</p>	<p>8 לָכֵן, כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת : יַעַן, אֲשֶׁר לֹא-שְׁמַעְתֶּם אֶת-דְּבָרֵי.</p>
<p>השקפה היסטוריוסופית דתית- נבוכדנצר הוא "כלי" בידי ה' להעניש את עם ישראל. נבוכדנצר הוא "שליח" נאמן של ה' = "עבד ה' ". (זה כמו להגיד על היטלר "עבד ה'")! העונש/הגמול: הארץ תחרב. תהיה שממה. הכל יהיה ריק ושקט בגלל העדר תושבים. מצלול: ש..ש..ש... מדגיש את הקשר בין ה"החטא" ל"עונשו". הם לא שמעו בקול ה' לכן לא יהיה שממה ולא ישמעו שום קולות וסימני חיים במקום שיחרב. יהיה שששקט!</p>	<p>9 הַנְּנִי שֶׁלַח וְלִקְחֵתִי אֶת... נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל עֲבָדִי, וְהִבְאֵתִים עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת וְעַל- יְשֻׁבֵיהָ, וְשָׂמֵתִים לְשִׁמָּה וְלִשְׂרָקָה, וְלַחֲרֹבוֹת עוֹלָם</p>
<p>ה' יגרום לכך שלא יהיה ולא נשמע עוד קולות שמחה של חתנים וכלות. שיטת הגמול: מידה כנגד מידה. המילים "לשמועי" ו"קולי" מופיעות בתיאור החטא והעונש. מטרת הדמיון המילולי ליצור תחושה שיש קשר בין החטא לעונשו. קול רחיים=קולות של מטחנות הקמח. הכל יהיה שקט. לא ייצרו מזון.</p>	<p>10 וְהֶאֱבַדְתִּי מֵהֶם, קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חֲתָן, וְקוֹל כְּלֵה-- קוֹל רַחִים, וְאוֹר נֵר</p>
<p>אמצעי ספרותי: הגזמה (המילה "כלי"). החורבן יהיה למשך 70 שנה. קושי כרונולוגי: מדוע ירמיה אמר 70 שנים? הרי החורבן היה רק 48 שנים? (משנת 586- חורבן בית המקדש) ועד להצהרת כורש (538-). פתרון א: 70 זה מספר סמלי ולא מספר "ריאלי". פתרון ב: ה' החליט לקצר את העונש (ראה גם ישעיה מ') פתרון ג: מרגע החורבן בשנת 586- ועד לבניית המקדש בשנת 516- חלפו בדיוק 70 שנים. שיטת הגמול: מידה כנגד מידה. המילה "שממה" מופיעה בתיאור החטא והעונש.</p>	<p>11 וְהָיְתָה כָּל-הָאָרֶץ הַזֹּאת, לְחֲרָבָה לְשָׂמָה (הכל יהיה שומם) וְעַבְדוֹ הַגּוֹזֵם הָאֵלֶּה, אֶת-מֶלֶךְ בָּבֶל--שְׁבַעִים שָׁנָה</p>
<p>קושי דתי: מדוע ה' מעניש את "עבדו" נבוכדנצר שעשה מה שה' רצה שיעשה?? פתרון א: "מגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב" ה' רצה להענישו בלי קשר לישראל. פתרון ב: הוא הגזים בביצוע תפקידו ולכן נענש (כמו שפרעה נענש למרות ששעבד את בני ישראל במצרים כפי שה' רצה). תפיסת אלוהות: ה' אל אוניברסאלי – שולט בכל העמים ובכל העולם.</p>	<p>12 וְהָיָה כְּמֵלֹאֹת שְׁבַעִים שָׁנָה אֶפְקָד עַל-מֶלֶךְ-בָּבֶל אֶת-עוֹנָם--וְעַל- אָרֶץ פְּשָׁדִים (=ארץ בבל); וְשָׂמֵתִי אוֹתוֹ, לְשִׂמְמוֹת עוֹלָם</p>
<p>פתרון ג: הם פעלו מיוזמתם ועל דעת עצמם ולא כי שמעו בקול ה' ולכן ה' ישלם להם על ה"יוזמה" שלהם. (ממש כמו שרוצח נענש למרות ש"הכל מאכתוב"-הכל משמים).</p>	<p>14 וְשָׁלַמְתִּי לָהֶם כְּפַעֲלָם, וְכַמַּעֲשֵׂה יְדֵיהֶם</p>